

Synæstesi: Opfatter du verden på samme måde som din ven?

Lektor Thomas Alrik Sørensen
Institut for Kommunikation og Psykologi, Aalborg Universitet

Opgave 1: Grundlæggende forståelse af perception og bevidsthed

1. Forklar med dine egne ord, hvorfor vi ikke kan være sikre på, at to personer oplever ting (fx smag eller farver) på samme måde.
2. Hvad betyder det, at hjernen ikke "kommer med en IKEA-manual"?
– Forklar, hvordan hjernen selv må lære at fortolke verden.
3. Forklar forskellen på den information, der kommer *indefra* (forventninger, erfaringer) og den, der kommer *udefra* (sanser).
– Hvorfor er begge vigtige for perception?

Opgave 2: Synæstesi – når sanserne arbejder sammen

1. Definér med dine egne ord begrebet **synæstesi**.
2. Hvad er **grafem-farve synæstesi**?
3. Beskriv, hvorfor det kan være svært for en person at opdage, at de *har* synæstesi.

Opgave 3: Individuelle forskelle i bevidsthed og mentale oplevelser

1. Prøv følgende (selvtest):
  - Har du en indre stemme? Hvor ofte? Hvordan lyder den? Hvad sprog taler den?
  - Kan du danne et indre mentalt billede af et nært familiemedlem? Hvor tydeligt er billedet? Har du andre sanser i spil når du tænker på dit familiemedlem?
  - Har du vanskeligt ved at følge med i en film fordi du har vanskeligt ved at genkende skuespillers ansigter, eller kan det være vanskeligt at følge med i hvem folk er, hvis du lytter til dem i radioen?Diskutér i klassen:
  - Var der stor variation imellem jer?
  - Hvad betyder det for vores forståelse af bevidsthed?
2. Forklar forskellen på:
  - *Afantasi*

- *Hyperfantasi*
Brug eksempler fra videoen.
3. Diskutér, hvordan to mennesker kan have samme adfærd (fx genkende en ven), men bruge forskellige mentale strategier.
    - Hvilke forskellige strategier kan man bruge?
  4. Hvad fortæller disse individuelle forskelle os om bevidsthed?
    - Hvorfor gør de det svært at lave en enkel definition af bevidsthed?

Opgave 4: Mini-projekt – Undersøg jeres egne mentale forskelle

I grupper på 2–3 skal I lave en lille undersøgelse i klassen og præsentere resultaterne.

1. Udvælg 2–3 fænomener fra videoen, fx:
  - Indre stemme
  - Mentale billeder (afantasi/hyperfantasi)
  - Synæstesi-lignende associationer
  - Genkendelsesstrategier (ansigt, stemme, tøj)
2. Lav et kort spørgeskema (5–10 spørgsmål) og undersøg mindst 10 klassekammerater.
3. Analyser jeres resultater:
  - Hvor stor variation var der?
  - Var noget særligt overraskende?
  - Passer jeres data med idéen om, at oplevelser varierer mellem mennesker?
4. Lav en kort præsentation (slide, plakat eller video), hvor I:
  - Fremlægger data– Diskutér, hvad resultaterne betyder for spørgsmålet: **”Hvordan oplever vi verden – og er vores oplevelse unik?”**

For yderligere info:

- Center for Kognitiv Neurovidenskabs hjemmeside (<https://ccn.aau.dk/>):
<https://www.communication.aau.dk/research/ccn/research/synesthesia>
- Informationsfilm om synæstesi (AAU YouTube) – A.R.T.E. – Animated Realities: The Synesthesia Experience (produceret af Center for Kognitive Neurovidenskab:
  - What is synaesthesia? <https://www.youtube.com/watch?v=Pcct6jNaT5Q>
  - Unlocking the secrets of the mind <https://www.youtube.com/watch?v=j9mflsawu-0>
  - What is it like to experience synaesthesia
<https://www.youtube.com/watch?v=m0I3XK0APJs>
- Sean Day's hjemmeside om synæstesi: <http://www.daysyn.com/>